

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	1 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

VoiceJournal

Röstinspelning med grundtonsanalys

Snabbguide

1. Allmänt

1.1 Introduktion

Detta är en snabbguide för inspelningar och röstanalys i VoiceJournal. Några delar av denna guide skiljer sig beroende på om programmen körs kopplat till journalsystem eller fristående.

Snabbguiden är uppdelad på fyra huvudavsnitt, "vanlig" röstinspelning, fjärrstyrd röstinspelning, röstinspelning med direkt grundtonsanalys samt grundtonsanalys på tidigare röstinspelningar.

I två appendix beskrivs dels inställningar på externt ljudkort och saker man ska ställa in första gången man använder programmet på en viss dator.

När inspelning är gjord och lagd till ett VoiceJournal-case bör den omgående läsas så den inte kan ändras. Varje fil kan läsas individuellt och då går det fortfarande att redigera textinformationen eller lägga till ytterligare filer. När caset är avslutat läses hela caset.

1.2 Versioner

R1C Korrigerad hantering av röstanalys på tidigare inspelningar för (9.4), tillägg läsning

R1B Kompletterad med kopplingsscheman för audio (appendix 1)

R1A Verifierad efter korrigering av röstanalys på tidigare inspelning (10.X)

P1F Uppföljning med kunderfarenheter

P1E Genomgång med olika inspelnings- och analysfall

P1D Skiljer bättre mellan uthopp journalsystem (Picsara 9.4 respektive 10.X) och start från VoiceJournal-klient

P1C Uppdaterad med ny mall, uppdaterad struktur och mindre revideringar

P1B Lagt till avsnitt om Histogram

P1A Första version VoiceJournal ver 3.0

1.3 Dokument

[1] VJ10017 LOJ – Kravspecifikation.pdf

[2] VJ10030 Guide fonetogram för journal.pdf

1.4 Vokabulär

Högtalarmonitor Högtalare med inbyggd förstärkare, ansluts till linjesignal (eller USB)

Ljudkort Maskinvara för in- och uppspelning. Tidigare inbyggda i datorn, idag externa eller inbyggt i mikrofoner, kopplade via USB

VoiceJournal Samlingsnamn på program för röstinspelning och analys från Neovius DSS AB. Även namn på databasen och ett klientprogram för fristående användning.

CaseViewer Utforskare för VoiceJournal och Picsara, är numera integrerad i Picsara.

Picsara Bildbehandlingsprogram, VoiceJournal använder det som systemplattform

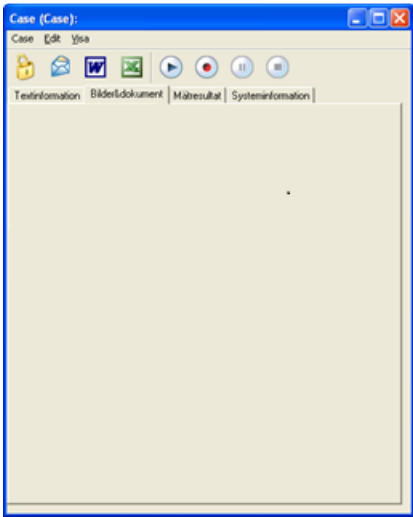
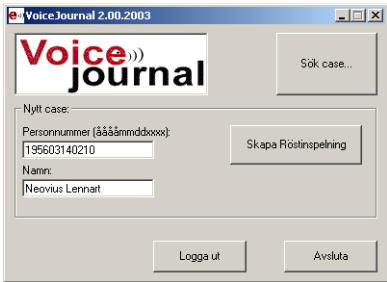
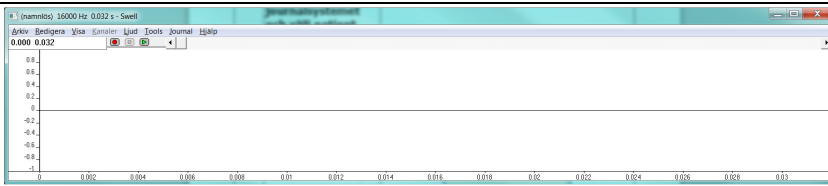
Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	2 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

2. Innehåll

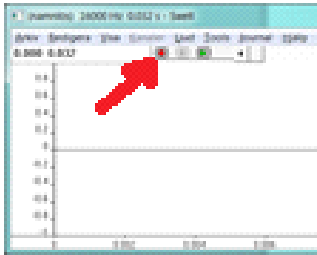
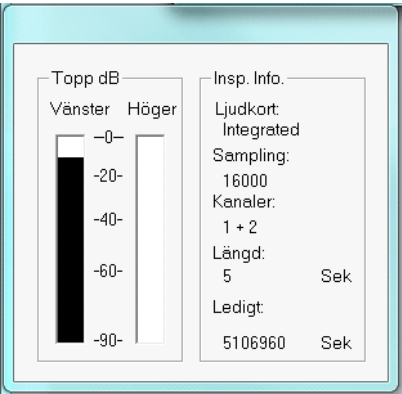
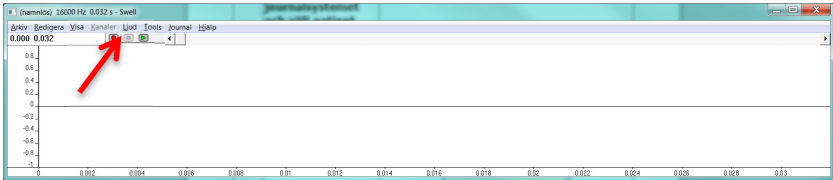
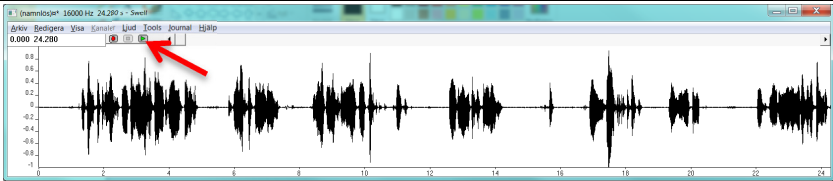
1.	Allmänt.....	1
1.1	Introduktion.....	1
1.2	Versioner.....	1
1.3	Dokument	1
1.4	Vokabulär.....	1
2.	Innehåll.....	2
3.	Förberedelser för röstinspelning.....	3
4.	Instruktion för röstinspelning.....	4
5.	Lagring av röstinspelning i databasen	5
6.	Instruktion för fjärrstyrd röstinspelning.....	6
7.	Instruktion för direkt grundtonsanalys	7
8.	Instruktion för grundtonsanalys på tidigare röstinspelning.....	10
9.	Resultatet av grundtonsmätning	14
Appendix A.	Ljudutrustning för röstinspelning	15
A1	Introduktion.....	15
A2	Nivå 2, för journal.....	15
A2.1	Kopplingsscheman	15
A2.2	Mikrofon, ljudkort	15
A2.3	Högtalarmonitor.....	15
A2.4	Inkoppling med externt ljudkort.....	16
A2.5	Inkoppling med USB-mikrofon.....	16
A3	Nivå 1, för avlyssningar eller tillfälliga inspelningar.....	16
A3.1	Mikrofon	16
A3.2	Högtalarmonitor.....	16
A3.3	Inkoppling med datorns inbyggda ljudkort.....	16
A3.4	Inkoppling med USB-mikrofon.....	16
Appendix B.	Körning första gången	17
B1	Introduktion.....	17
B2	Val av ljudkort.....	17
B2.1	Ljudkort för inspelning:.....	17
B2.2	Ljudkort för uppspelning:.....	17
B3	Inställningar av fönsterstorlek (alla program)	17
B4	Inställningar av analysparametrar	18

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	3 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

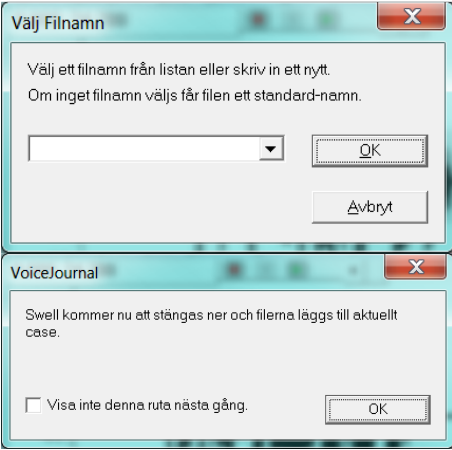
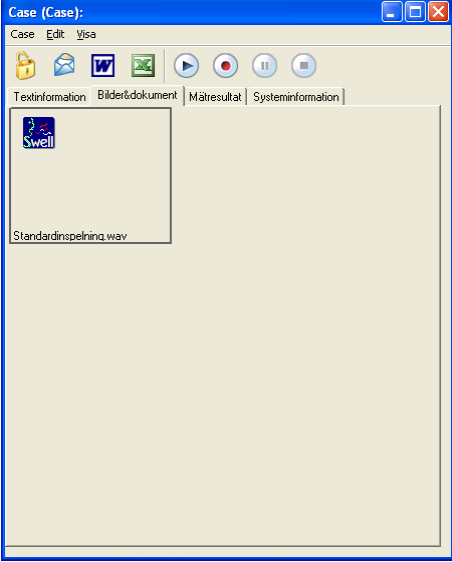
3. Förberedelser för röstinspelning

		Uthopp journalsystem	VoiceJournal-klienten
3.1	Sätt på och logga in på datorn.		
3.2		Starta journalsystemet och välj patient. Välj Externa program, VoiceJournal (eller Picsara)	Starta VoiceJournal-klienten, logga in och skriv in patientdata.
3.3	9.4 - Välj "Skapa nytt case". CaseViewer startas. 10.X- välj "Databas Skapa case" Ett tomt case visas. Välj "Case, Röstinspelning".		 Klicka "Skapa Röstinspelning"
3.4	Ett Swell-fönster kommer fram.		
3.5	Kontrollera att audioutrustningen är påslagen.	<i>Se beskrivning i appendix A</i>	

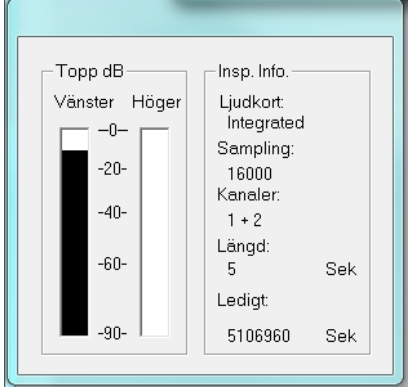

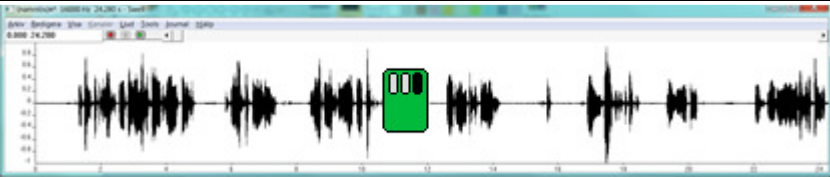
4. Instruktion för röstinspelning

<p>4.1 Placera patienten vid mikrofonen. Starta inspelning genom att klicka den röda knappen. Ett fönster med nivåmätare kommer upp (för första inspelningen på datorn, se appendix 2)</p>		
<p>4.2 Stoppa inspelningen genom att klicka svarta stoppknappen i mitten. Du kan också pausa genom att klicka inspelningsknappen igen.</p>		
<p>4.3 Lyssna genom att klicka på Play-knappen. (Fortsätt till avsnitt 7 om grundtonsanalys ska göras direkt)</p>		

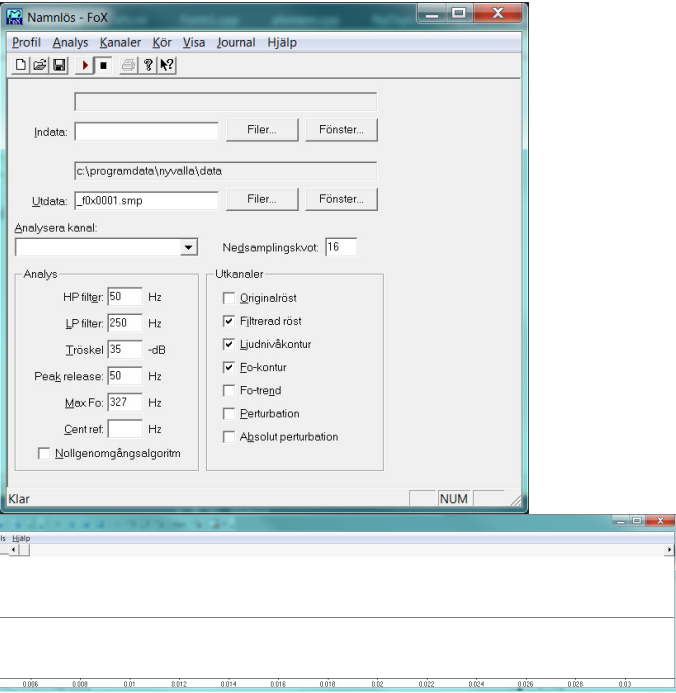
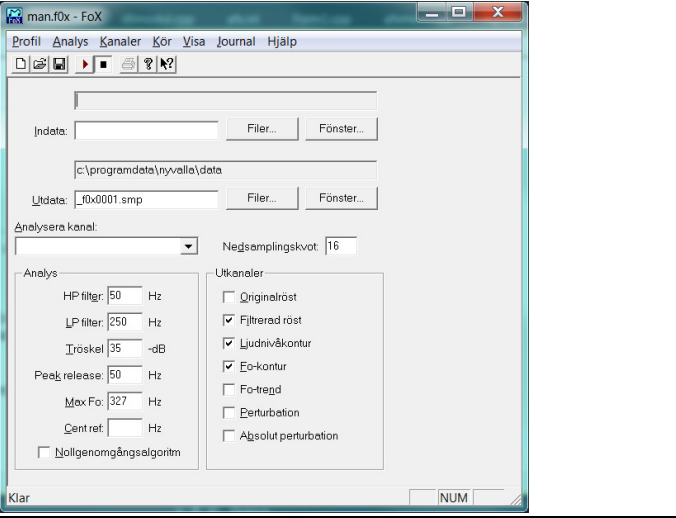
5. Lagring av röstinspelning i databasen

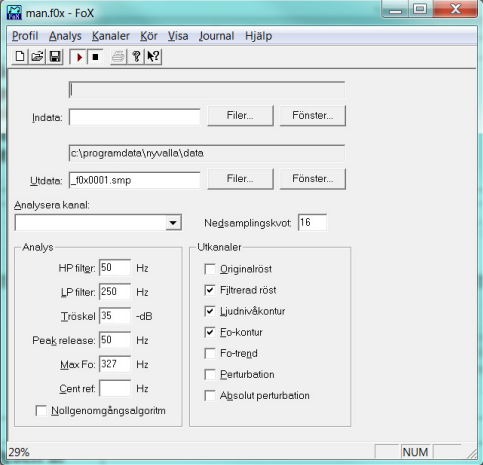
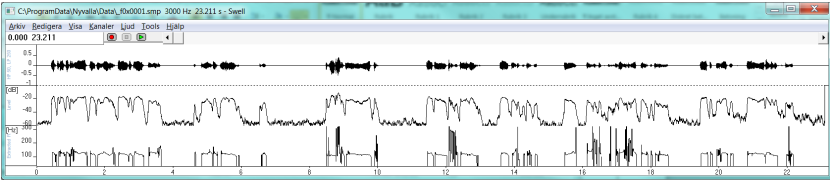
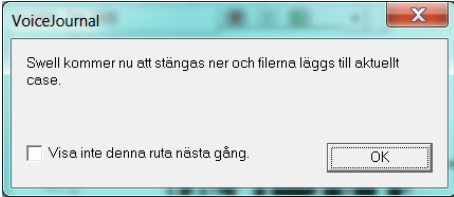
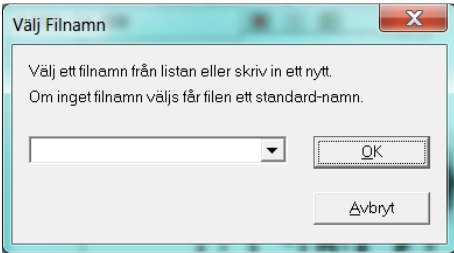
		Uthopp journalsystem	VoiceJournal-klienten
5.1	Spara inspelningen	Välj "Journal, Lägg fil till aktuellt case".	Välj "Journal, Skapa case".
5.2	Välj filnamn eller slå Enter (filen heter swl<datum><tid>). Välj OK på rutan som upplyser om att Swell-fönstret kommer att stängas (markera checkrutan för att slippa andra dialogrutan).		
5.3	Fönstret stängs och filen visas i CaseViewer. <i>Säkerhetsåtgärd: Dubbelklicka på ikonen för att kontrollera inspelningen.</i> Markera ljudfilen, klicka med höger musknapp och välj Lås fil...* Fyll i uppgifter under fliken <i>Textinformation</i> och stäng caset. <i>* Vissa väljer att låsa hela caset efter att ha fyllt i textinformationen.</i>		

6 Instruktion för fjärrstyrd röstinspelning

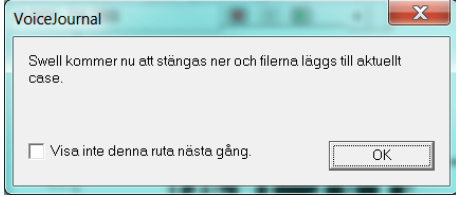
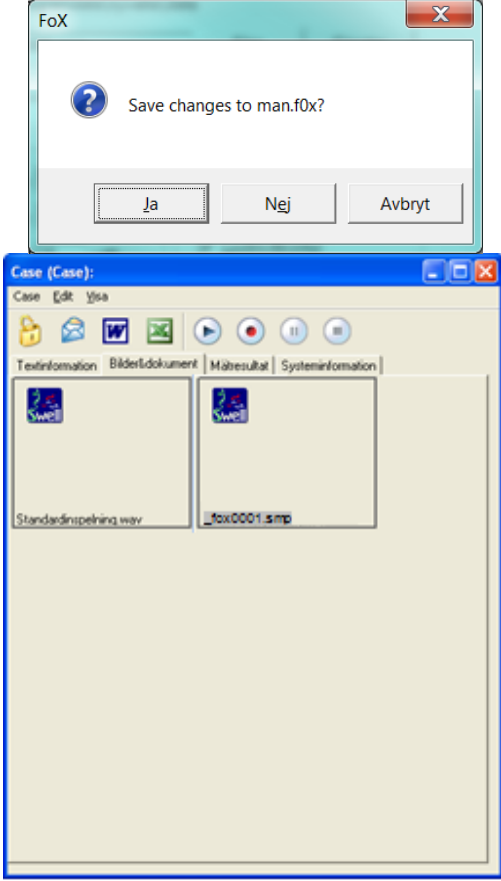
<p>6.1 Placera patienten vid mikrofonen. Använd funktions-tangenten F10 för att växla till fjärrläge. Starta inspelning genom att klicka vänster musknapp. Ett fönster med nivåmätare kommer upp.</p>		
<p>6.2 Stoppa inspelningen genom att klicka mittknappen/hjulet. Du kan också pausa genom att klicka vänster musknapp igen.</p>		
<p>6.3 Lyssna genom att klicka på höger musknapp. Använd funktions-tangenten F10 för att växla tillbaka till normalläge. (Spara som i avsnitt 5 eller fortsatt till avsnitt 7 om grund-tonsanalys ska göras direkt)</p>		

7. Instruktion för direkt grundtonsanalys

<p>7.1</p>	<p>Följ instruktionerna för röstinspelning ovan. Välj "Tools, Grundtons-extraktion". En panel (FoX) och ett nytt Swell-fönster öppnas.</p>	
<p>7.2</p>	<p>Välj Röst-profil under meny "Profil". Man, kvinna och barn finns som förval.</p>	

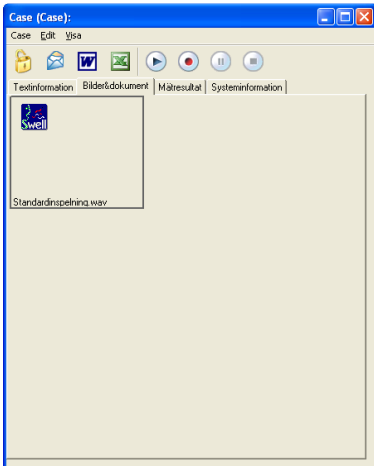
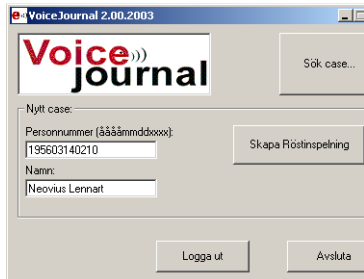
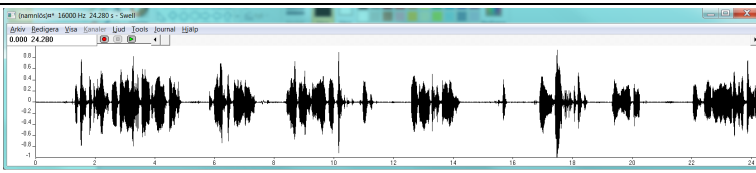
<p>7.3</p>	<p>Klicka på den röda Kör-knappen. En procentsiffra i statusraden visar hur långt analysen kommit.</p>		
<p>7.4</p>	<p>När analysen är klar ritas grundtonskurvan (och andra val) upp i det nya fönstret. För mätningar kan man nu starta Histogram, se kapitel 9.</p>		
<p>7.5</p>	<p>Spara inspelningen i FoX</p>	<p>Välj "Journal, Lägg fil till aktuellt case".</p>	<p>Välj "Journal, Skapa case".</p>
<p>7.6</p>	<p>Först lagras analysfilen. Den får automatiskt namnet _fox0001.smp). Välj OK på rutan som upplyser om att Swell-fönstret kommer att stängas.</p>		
<p>7.7</p>	<p>Därefter sparas inspelningen. Välj filnamn eller slå Enter (filen heter då swl<datum><tid>. Klicka OK. Välj OK på rutan som upplyser om att Swell-fönstret kommer att stängas</p>		

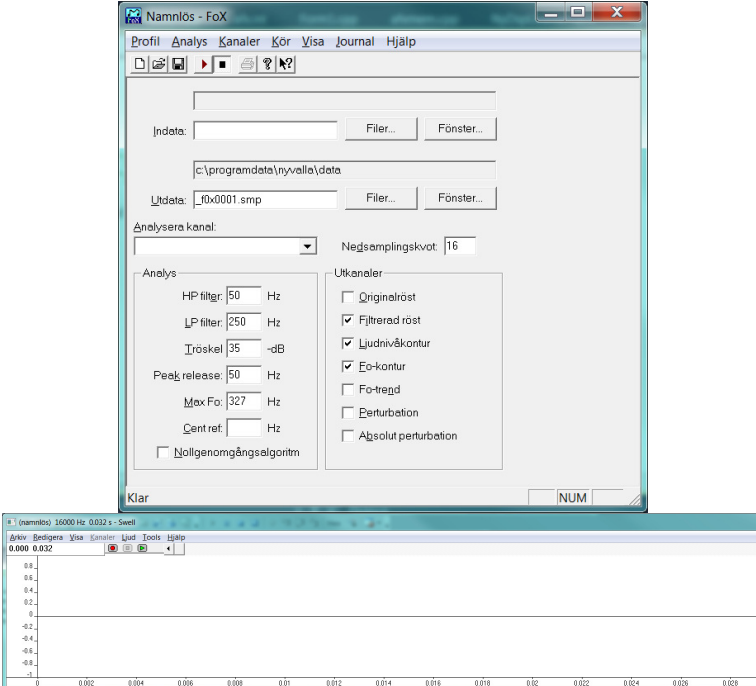
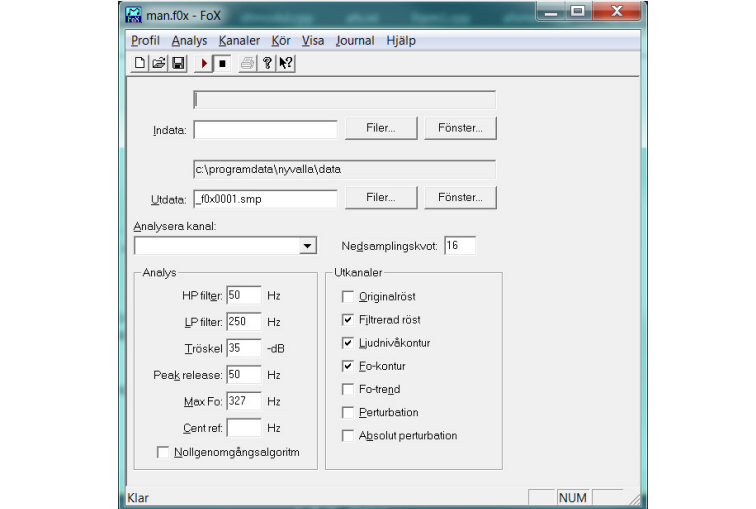

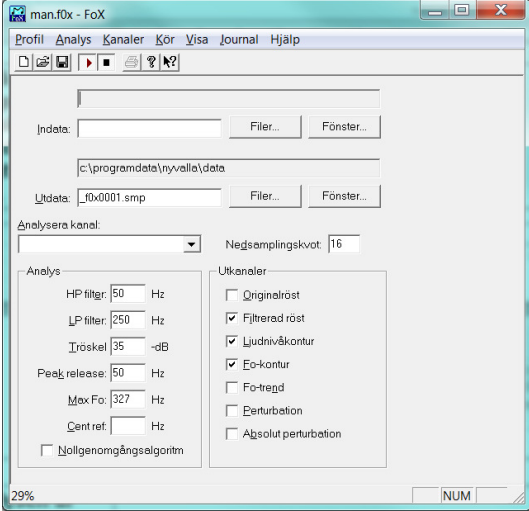
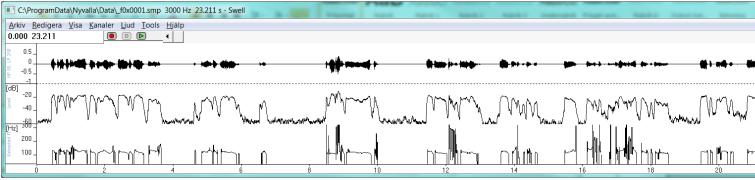
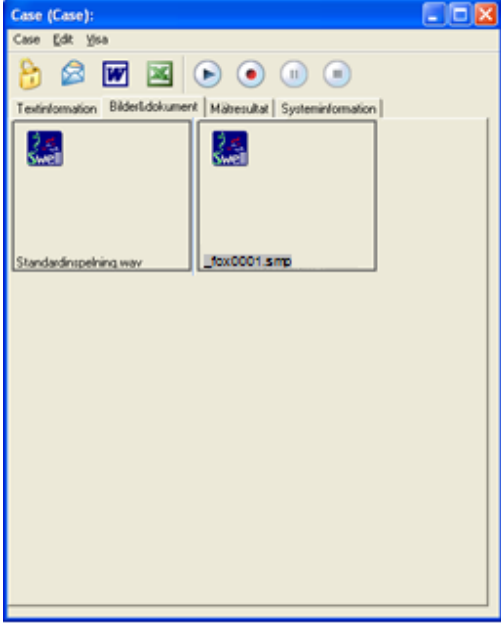
	<p>(markera check-rutan för att slippa andra dialogrutan).</p>	
<p>7.9</p>	<p>Stäng FoX. Spara inte profilen, dvs klicka på "Nej" om du inte har gjort speciella parameterändringar som du senare vill återvända. Kontrollera att filerna lagrats i caset. <i>Säkerhetsåtgärd: Dubbelklicka på ikonerna för att kontrollera inspelningen och analysen.</i></p> <p>Markera ljudfilen (.WAV), klicka med höger musknapp och välj Lås fil...* Fyll i uppgifter under fliken <i>Text-information</i> och stäng caset.</p> <p><i>* Vissa väljer att låsa hela caset efter att ha fyllt i textinformationen.</i></p>	

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	10 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

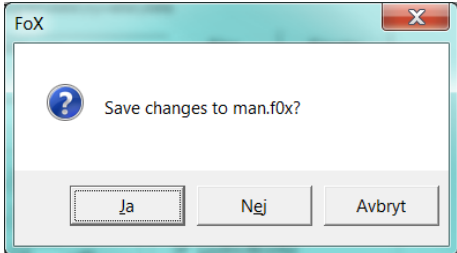
8. Instruktion för grundtonsanalys på tidigare röstinspelning

		Uthopp journalsystem	VoiceJournal-klienten
8.1	Sätt på och logga in på datorn.		
8.2		Starta journalsystemet och välj patient. Välj Externa program, VoiceJournal (eller Picsara)	Starta VoiceJournal-klienten, logga in och skriv in patientdata.
8.3	<p>9.4 - Välj "Sök case". En lista på inspelningarna för aktuell patient visas. Dubbelklicka på det önskade caset. Caset med inspelningen visas. Dubbelklicka på ljudfilen som ska analyseras.</p> <p>10.X - Välj "Databas Sök case". En lista på inspelningarna för aktuell patient visas. Dubbelklicka på det önskade caset. Caset med inspelningen visas. Markera ljudfilen, klicka med höger musknapp och välj Externa program Röstanalys</p>		 <p>Klicka "Sök case"</p>
8.4	Den aktuella inspelningen visas i ett Swell-fönster.		

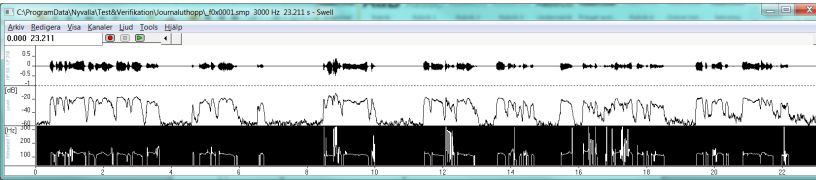
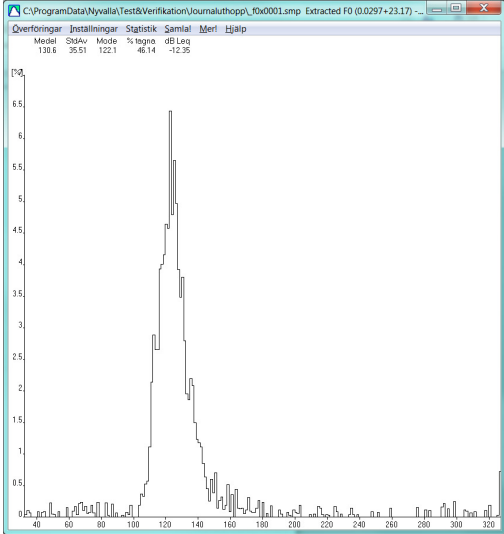
<p>8.5</p>	<p>Välj "Tools, Grundtons-extraktion". En panel (FoX) och ett nytt Swell-fönster öppnas.</p>	
<p>8.6</p>	<p>Välj Röst-profil under menyn "Profil". Man, kvinna och barn finns som förval.</p>	

<p>8.7</p>	<p>Klicka på den röda Kör-knappen. En procentsiffra i statusraden visar hur långt analysen kommit.</p>	
<p>8.8</p>	<p>När analysen är klar ritas grundtonskurvan (och andra val) upp i det nya fönstret. För mätningar kan man nu starta Histogram, se kapitel 9. Spara filen på en lämplig plats, kom ihåg namnet eller välj ett eget.</p>	
<p>8.9</p>	<p>9.4 - Läs in grundtonsfilen genom att välja "Case, Läs in fil". Gå till platsen där filen ligger. Välj Alla filer (*.*) och markera den nya filen. Kontrollera att filen lagras i caset. Komplettera uppgifterna och stäng caset. Radera filen efter kontrollen.</p> <p>10.X – Gå till FoX-fönstret. Välj Journal Lägg fil till aktuellt case. Kontrollera att analysfilen lagras i caset. Komplettera uppgifterna och stäng caset.</p>	

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	13 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

8.10	Stäng båda Swell-fönstren utan att spara.	
8.11	Stäng FoX. Spara inte profilen, dvs klicka på "Nej" om du inte har gjort speciella parameterändringar som du senare vill återanvända.	

9. Resultatet av grundtonsmätning

<p>9.1</p>	<p>Markera avsnitt som ska mätas. För att välja en kanal, välj Kanaler, Redigera en (funktionstangent F4)</p>	
<p>9.2</p>	<p>Välj Tools Histogram i menyn. Klicka på meny Samla!. Kontrollera under Statistik att de önskade värdena är valda (vanligast Medelvärde, StdAv, Mode, Tagna, Leq)</p>	
<p>9.3</p>	<p>Gör en bilddump genom "Överföringar, Ögonblicksbild" eller Alt-<Print Screen>. Klistra in bilden i Paint, Word eller Excel. Spara och läs därefter in filen i caset ("Case, Lägg till fil...")</p>	

Appendix A. Ljudutrustning för röstinspelning

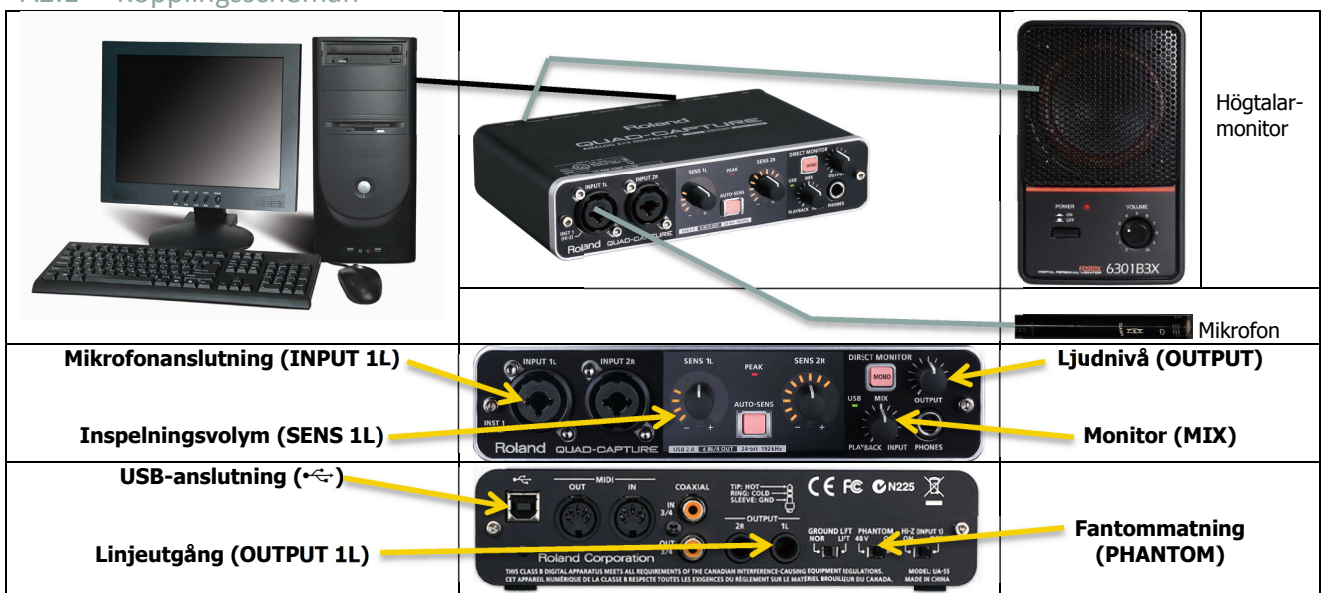
A1 Introduktion

I [1] beskrivs kraven för inspelning på de tre nivåer som definierats för logopedverksamheten i Sverige. Det finns en mångfald mikrofoner, högtalarmonitorer, ljudkort, mm som uppfyller kraven. Neovius Data och Signalsystem AB tillhandahåller ett rekommenderat urval med state-of-the-art-produkter. Vi kan också leverera alternativ maskinvara. Listan uppdateras med jämna mellanrum.

I denna guide beskrivs ljudutrustningen för nivå 1 och 2. Nivå 3 finns beskrivet i [2].

A2 Nivå 2, för journal

A2.1 Kopplingsscheman

A2.2 Mikrofon, ljudkort

VoiceJournal Audio nivå 2 (100311):

- Mikrofon Pearl PML Clarity (100229) eller PML Clarity H (100230)
- Ljudkort USB Roland UA-55 (100226)
- Mikrofonstativ Hercules MS300B bord (100289)
- Kabel XLR hane - XLR hona 1 m (100130)

Alternativ lösning

- Mikrofon USB Audio-Technica AT2000 USB+ (100418)
- Mikrofonstativ Hercules MS300B bord (100289)

A2.3 Högtalarmonitor

VoiceJournal Audio nivå 2 (100311):

- Högtalarmonitor Fostex 6301BX (100306)
- Kabel 1/4" hane - 1/4" hane mono 1 m (100142) UA-55
- Kabel 1/4" hane - 3,5 mm hane mono 1,5 m (100209) Line out

Alternativ lösning

- Högtalarmonitor M-Audio AV32 (100419)
- Kabel RCA hane - 1/4" hane mono 1 m (100128) UA-55

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	16 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

A2.4 Inkoppling med externt ljudkort

Anslut USB-kabeln till datorn. Drivrutin installeras. Koppla mikrofonen till Input 1L och högtalarmonitorn till Output 1LÖ. Ställ omkopplaren PHANTOM i läge 48 V (kontrollera att mikrofonen skall fantommatas).

Inspelningsnivån justeras med SENS 1L. Med MIX kan mikrofonsignalen avlyssnas i högtalarmonitorn. Ställs i läge PLAYBACK om patienten är i samma rum som den som spelar in, annars i läget rakt upp (mikrofon och uppspelning lika starkt). Utnivån justeras med OUTPUT-ratten. Kontrollera att rätt ljudenheter är valda i Windows, Soundswell och andra program som använder ljud. Stäng av alla Windows-ljud (från kontrollpanelen eller högtalarikonen).

A2.5 Inkoppling med USB-mikrofon

Anslut USB-kabeln till datorn. Drivrutin installeras. Inspelningsnivån kan nu bara justeras med den inbyggda mixern. Högtalarmonitorn kopplas till linjeutgången på datorn. Kontrollera att rätt ljudenheter är valda i Windows, Soundswell och andra program som använder ljud. Stäng av alla Windows-ljud (från kontrollpanelen eller högtalarikonen).

A3 Nivå 1, för avlyssningar eller tillfälliga inspelningar

A3.1 Mikrofon

Voice Journal Audio nivå 1 (100310):

- Mikrofon Shure PG48-XLR-B (100138)
- Mikrofonstativ Hercules MS300B bord (100289)
- Kabel XLR hona - 3,5 mm hane stereo 1,5 m

Alternativ lösning

- Mikrofon USB Samson Meteor (100417)

A3.2 Högtalarmonitor

- Högtalarmonitor Fostex 6301BX (100306)
- Kabel 1/4" hane - 3,5 mm hane mono 1,5 m

Alternativ lösning

- Högtalarmonitor M-Audio AV32 (100419)

A3.3 Inkoppling med datorns inbyggda ljudkort

Anslut mikrofonkabeln till mikrofoningången på datorn. Inspelningsnivån kan nu bara justeras med den inbyggda mixern. Högtalarmonitorn kopplas till linjeutgången på datorn. Kontrollera att rätt ljudenheter är valda i Windows, Soundswell och andra program som använder ljud. Stäng av alla Windows-ljud (från kontrollpanelen eller högtalarikonen).

A3.4 Inkoppling med USB-mikrofon

Anslut USB-kabeln till datorn. Drivrutin installeras. Inspelningsnivån kan nu bara justeras med den inbyggda mixern. Högtalarmonitorn kopplas till linjeutgången på datorn eller på mikrofonen. Kontrollera att rätt ljudenheter är valda i Windows, Soundswell och andra program som använder ljud. Stäng av alla Windows-ljud (från kontrollpanelen eller högtalarikonen).

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	17 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

Appendix B. Körning första gången

B1 Introduktion

Det är några saker man ska tänka på första gången man kör VoiceJournal på en dator. Programmen lagrar information i det som kallas registret för hur man använder dem, hur fönstren visas och framför allt vilket ljudkort som används. Ofta kan man använda grundinställningarna men om man har olika ljudsystem (diktafon, mm) så måste man välja.

B2 Val av ljudkort

När Swell startas första gången av en ny användare på datorn så läser programmet in Windows grundinställningar för ljudkort och kombinerar det med grundinställningen för röstinspelningar (16000 Hz, mono 16 bit). Om det är det ljudkort som ska användas behöver man inte göra något. En fördel med Swell är att man kan välja ljudkort, många program använder alltid Windows förvalda kort. Därför får man välja ljudkort första gången man använder Swell, både för in- och avspelning.

B2.1 Ljudkort för inspelning:

<p>Välj Inspelning Spela in.... Välj rätt ljudkort i menyn. Klicka på Test och kontrollera att ljudmätaren gör utslag. Klicka OK för att stänga dialogrutan. Klicka på Inspelningsknappen och kontrollera att rätt ljudkort visas i ljudmätardialogen. Spela in några sekunders tal.</p>	
---	--

B2.2 Ljudkort för uppspelning:

<p>Välj Inspelning Uppspelningsinställningar.... Välj rätt ljudkort i menyn. Klicka på OK för att stänga dialogrutan. Spela upp det inspelade talet.</p>	
---	--

B3 Inställningar av fönsterstorlek (alla program)

Med grundinställningen "Spara inställningar vid avsluta" sparas placering på skärmen och storleken på fönstren när man går ur programmen. Man kan också göra det med menyval.

Upprättad: 20140507	Godkänd av: lenneo	Datum: 20170222	18 (18)	VoiceJournal
Dok: vj10030 guide journalinspelning och röstanalys.docx		Rev: R1C	Beskrivning: Snabbinstruktion för inspelning av röstpatient och lagring i journal	

B4 Inställningar av analysparametrar

I några program finns ett antal val av parametrar för analys. I Hist är det till exempel många som förutom grundvalen väljer Leq, i Sect kan det vara bandbredd och antal punkter. Det normala är att de nya inställningarna sparas när man går ur programmet, men man kan också använda menyval för att göra det.